

Brev från och till medlemmar av familjen Gjörwell, växlade åren 1780-1811 E...

Gjörwell, Carl Christoffer,

HS Ep. G 12:1

National Library
of Sweden

B. R. E. F. ifrån Kongl. Bibliothecarien C. C. Gjörwell, till H. H. Secretären
C. A. J. Munderoff, sat. Norrmalm, Måndags-aftonen, den 7. Jan. 1793.

Timnehåll:

En allt igenom beströfven, mälad Tafel af Beggei våra Hjertan, af de
och käraste eller ädlare Känslorna, i sijnmerhet af Vänskapen; med till-
fogadt Landqvåde öfver Lycksaligheten af Hr Leonard; samt i ans-
ledning af allt detta dragne Exempel och rådningar till Postenadel för
min unge Vän, så lätt ofredade Sinnes. Postscriptum. Bilag.

Tacks, Casse, John, för din Distraction till flut i går afton; ty den så ifrigt
begärda Boken låg kvar efter Dig, och jag har således nytjat tillfället at, i
anledning af Hr Leonards så sköna Lydle: le donheur, skriva några rader,
innan jag låter affskriva det Skaldestycket, som Du så i hela Själens kännde
och smakade, som så uplyfte och tröskade Dig, under det jag med icke mindre
Deltagande läste det up för Dig. Detta förer mig vidare till minnes din
Sinnes-ställning i förgår-afton, sådan som jag icke tillförne, åtminstone
ej till den högd, ser här Dig. Döm nu Sjelf ifrån min ömna Vänskaps till både
mit lidande och min glädje: Du ömde mig et säradt Dröth, mit blöder,
men räcker Dig tillika läkande medel; Du njuter dem, din Skimmel-
klarnar, dit Öga blir glad, dit Hjerta lycksaligas, och vi liksom uplösa uti
hvarandras Fann, under de renaste, de aldrafällaste Känslor; vi njute
gemensamt liksom öfverjordiska Välluster.

Vänskapen är således icke blott Ideal i Boken, en illusion för de yttre Sinnen;
nej, den är en Verklighet för vår Själ, en sanktyldig Emanation ifrån uphöf-
skällan till allt godt. - och hvad hafve vi Begge således icke at tacka den
välgörande Forsynen för, som just i en tid, då vi det bäst behöfde, gjort oss
bekante med hvarandra och, som blev det samma, förbundne. Mit Hjerta
behöfde uprättelse, och dit behöfver ofta lugn. Hos mig har Du esatt allt det,
som en Otalsamhet utan like förfört, då den nyss fönt liksom hängat
hela mit Sinne, ehuru Du icke desto mindre fann mig omgifven af et stilla
lugn och jag kunde visa det milda Leendet; hvarför? ty mit redliga
Hjerta hade fred; det led väl, dock utan förebräelse; men det saknade där,
jämte utan hopp, det saknade utan upfat at saka Vänskapen, den Vänskapen,
som jag kunde bygga på. Således inom mig slutan nalkas Du mit Öga,
mit Hjerta, min Känsla - det öfuga vet Du Sjelf. - Du åter, än kastrad
omkring på et stormande Ilaf, än icke sällan trungen at draga Dig
fram genom klippfulla Skär, söker med et föfångt Öga efter den
Strand, hvar lugnet råder, efter den där hvilande Vandringsmannen,
som

som kunde upptaga Dig under sitt Tak och uti sine armar, när Du själf
 långtade efter denne Friftad. Du söker honom dock intet, Du letar blott
 efter en Spår, för at dermed frarare hjälpa en annans Odåd, än din egen, och
 Du finner en om Klafvet kunnig, en för Människan ömsint, en i allt fredsam
 och glad man; Du klagas, han omfamnar och tröstar; Du vil ofta nalkas
 denna strand och denne åbo, ofta hvilat ut hos honom, hämta där nya krafter
 mot nya omkast eller oönskade Väder-ilar. Är icke dettas Min John, rätt
 Taflan af våra sinnen's reciproque Läges? Efter det så är, efter Du kan
 öka min Gladje och jag minnsta din Or; så låt ge då bidraga til hvar
 andras Tilfredställelse så mycket ho' och står. När Du vil, när Du behöper,
 så kom och kasta Dig uti mine armar, utstjüt dit Hjerta uti mit Sköte;
 ack! Du kan aldrig tillkynda mig en större och ädlare Vällust, än den
 at få omfamna Dig, såsom minckörtraendas Vän, at få utbreda Frid och
 Därlhet inom et bröst, som andas intet annat än det som stort, ädelt och
 varkert är, och som just därför och deraf ofredad, at icke alle, icke de andre
 ledas af enahanda Tänkelt, enahanda Böjeller med Dig.

Uti Skynningen gick jag allena up och an, tänkte bara på Dig, på dina
 Känslor och våra samtal i förgång afion; jag upfylles på ena sidan af öm
 ero öfver vissa Lägen, på den andra af öm Gladje, at få dela med Dig den
 förra, at få njuta med Dig den senare; jag var under allt detta Dig så nära,
 min Själ var med din så aldeles förenad, at önskingar på önskingar
 upstego utur mit röda Hjerta til Gud för din beständiga, din oafbrutna
 dyktförlighet; jag ville aldrig se eller se Dig annorledes än känslolös för o,
 räkvisja och otäck, men däremot känslofull för det ädla fördraget, för den allt
 uprätande, allt godtgörande Vänskapen. Under det at alla dessa Tankar och
 önskingar upfylde hela min Själ, kände Hjertat tillika något få innerligen godt
 och ömt, at tårarne minns spjälkragde, ack tårar, som voro en vällust för mig at gjuta!
 Sötaste min John! måtte aldrig andre tårar flyta öfver våra kinder! måtte du alltid vara
 så lyckförlig, så full af Frid och förtro, som jag då var! Jag kan med orden ej vidare
 uttrycka min känsla; den var himmelsk, den hörde Dig til. Nog jagt. Läs vidare.

Le Bonheur:

idylle par Mr deonard.

Heureux, qui, des mortels oubliant les chimères,
 Possède une compagne, un livre, un ami sûr,
 Et vit indépendant sous le toit de ses pères!
 Pour lui le ciel se peint d'un éternel azur;
 L'innocence embellit son front toujours paisible;
 La vertu l'éclaire & descend dans son cœur;
 Et par un sentier peu pénible
 De la nature, qu'il suit, le conduit au bonheur.

En vain près de sa solitude
La discorde en fureur fait retentir sa voix :
Diré dans le silence au charme de l'étude,
Il croit avec douleur, mais sans inquiétude,
Les États se heurter pour la cause des Rois.

Tandis que la veuve enlancée
Aux pieds des tribunaux va porter ses clamours,
Sans les embrasemens d'une épouse adorée
De la volupté fautive il sent couler les pleurs.
Il laisse au vin mugir les orages du monde;
Sur les bords d'une eau vive, à l'ombre des verticèux,
Il dit, en bénissant sa retraite profonde :

C'est dans l'obscurité qu'habite le repos.
L'homme occupé d'étendre & d'amobir son être,
Au sein d'un doux loisir apprend à se connaître.
C'est là qu'il apprécie à leur juste valeur
Les préjugés légers que la foule idolâtre;
L'univers lui présente un bizarre théâtre,
Où le rôle souvent déshonore l'auteur :
Il voit, dans le chaos de brosse & d'intrigues,
Se mériter isolé luttant contre les brigues,
Sur les talens la haine attisant son flambeau :
La trahison au ris perfide
De l'honnête franchise empruntant le manteau ;
Des noms faibles de foi, de vertu, d'amitié,
Stupidement rendus à l'intérêt fardé.
De l'âge se détourne, & sourit de pitié :
Il fête d'heureux jours à l'abri de l'envie,
Sans regrets du passé, sans soin du lendemain ;
Et quand l'être éternel le rappelle en son sein,
Il s'endort doucement pour renâître à la vie.

Si le ciel l'eût permis, tel seroit mon destin.
Quelquefois éveille par le chant des Fauvettes,
Et par le vent frais du matin,
J'irois fouler les prés fanés de violettes,
Et mollement assis, un la Druyère en main,
Au milieu des bouquetts humectés de rosée,
Des vanités du genre humain
J'amuserois en paix mon oisive pensée.
Le regard fixé vers les cieux,
Loin de la sphère étroite, où rampe le vulgaire,
J'oserois remonter à la cause première,
Et lever le rideau, qui la couvre à nos yeux.

Tandis

Tandis que le sommeil engourdit tous les êtres,
Ma Muse au point du jour, errante sur de fleurs,
Chanteroit des Bergers les innocentes mœurs,
Et frapperoit l'écho de ses piquans champêtres.
Voulez avec lenteur, délicieux instans!

Ah! quel ravissement égale
Celui qu'un ciel serein fait naître dans nos sens!
Quel charme prête à nos accens
L'éclat majestueux de l'aube matinale!

Quel plaisir, sous des cîntres verts,
Se respirer le baume & la fraîcheur des airs,
D'entendre bouillonner une source qui tombe,
À les hôtes des bois préluder leurs concerts,
Ils par des rameaux saisir la Colombe!

Souvent la douce paix, qui regne dans les bois
Éleveroit ma Muse à des objets sublimes:

J'oserois confier mes vives
À chanter les héros, les vertus & les loix.

De la nuit des tombeaux écartant les ténèbres,
Souvent j'évoquerois ces oracles célèbres,
À qui l'enthousiasme a dressé des autels,
Les esprits écarteurs, ces bienfaiteurs du monde,

Qui par des écrits immortels
Ont chassé loin de nous l'ignorance profonde.
Rassembler devant moi, les grands législateurs
Affrôiant à mes yeux leur code politique,
Précieux monument de la sagesse antique:
Ceux à qui la Nature ouvre ses profondeurs
Ne seroient pénétrer dans leur laboratoire:
D'autres des Nations me décriroient les mœurs,
Et les faits éclatans consignés dans l'Histoire;
Et l'affligeant tableau des humaines erreurs.
Combien je bénirois Titus & sa mémoire!
Que Socrate mourant me conteroit de pleurs!
Mais puisse-je oublier les héros destructeurs,
 Dont le malheur public a fait toute la gloire!

Dans un beau clair de lune, à penser occupé,
Et des mondes sans nombre admirant l'harmonie,
Je voudrois promener ma douce rêverie,
Sous un feuillage épais, d'ombres envelopé,
Ou le long d'un ruisseau qui fuit dans la prairie.
La nuit me surprendroit, assis dans un gazon,

Assis d'une troupe choisie,
Conversant de Philosophie,
Et raisonnant le verre en main,
Sur le vain songe de la vie.

Pour sauver de l'oubli ses écrits & son nom,
Qu'un autre se consume en de pénibles veilles!
Si je cueillis, Egée, sur tes lèvres, ses merveilles
Le grinc, flatteur d'une chanson;
À mes vœux négligés si tu dai gnais sourire,
Seroit-il pour mon cœur un suffrage plus doux?
S'intéresser, te plaire, c'est le but où j'aspire:
De l'immortalité je serois même jaloux.
Que me fait, près de toi, l'opinion des hommes?
Que me fait l'avenir? Le présent est à nous;
Notre univers est où nous sommes.

Mais, ciel! déjà le temps, précipitant son cours,
Va faner sur mon front la brillante couronne,
Dont je suis décoré par la main des amours,
Comme on voit se faner le feuillage d'automne.
Ô noeuds de l'amitié que je portai toujours!
Reparez dans mon cœur ces douloureuses portes:
Les sources du plaisir me sont encore ouvertes,
Si vous me consolez au déclin de mes jours.

Sélicité du Sage! ô sort digne d'envie!
C'est à te proférer que je borne mes vœux.
Eh! que me faudroit-il pour être plus heureux?
J'aurois dans cette courte vie
Jouir de tous les biens regardés sous les cieux.
Chéri de toi, ma douce amie,
Et des cœurs droits, qui m'ont donné,
D'un riant avenir égayant ma pensée,
Adorateur de la vertu,
N'ayant point à gémir de l'avoir embrasée,
Libre de passions, dont l'homme est combattu,
Je verrai, sans effroi, se briser mon argile.
Qu'a-t-on à redouter, lorsqu'on a bien veu?
Un jour pur est suivi par une nuit tranquille.

Peurez, ô mes amis! quand mon luth, sous mes doigts
Lésera de se faire entendre,
Et si vous marchez quelquefois
Sur la terre, où sera ma cendre,
Dites-vous l'un à l'autre: il avoit un cœur tendre;
L'amitié lui fut chère, il respecta ses loix.

Et toi, qui réunis les talens & les charmes!
 Quand près de mon tombeau tu porteras tes pas,
 Tu laisseras peut-être échapper quelques larmes ---
 Ah! si je puis briser les chaînes du trépas,
 Pour visiter encore ces retraites fleuries,
 Ces bois, ces étangs, ces prairies,
 Où tu daignas souvent me ferrer dans les bras;
 Si mon ame vers toi peut descendre ici-bas,
 Qu'un doux fémissément t'annonce sa présence!
 Quand l'esprit pénétré de célestes objets,
 Tu viendras méditer dans l'ombre des bosquets,
 Crois qu' alors sur ta tête elle plane en silence!

Här har Du, Bäste John, detta sköna Skaldegråde, som författaren - - född uti
 America, Naturens Vän och älskare af Naturens Sångare, den imimitable Gesner -
 kallat en idylle, i anledning af de flera hänvisningar han gifver ögat at skåda
 Ländet, och hjertat at njuta des ^{der Lejni} Dehags, men är i slufvudfaken en Filosofisk,
 en Didactisk Poëme, full af Horatianiska Läror, af det fina Vettet, af det lestande
 Skämtet. Den har således dubbla Egenskaper at behaga, i synnerhet för Dig, som
 vet förena det Pastoralas med det tänkande, som kan smaka dem begge, som
 kan lita Bildningen selfvåldigt fråfra omkring på Naturens vida fält, för
 välla sig uti des märkliga Ombyten, öfverlämna sig at des Reteller af alla slag,
 medan Tanken höjer sig til de största Samningar, til de ädlaste Hänflor.

Se således, Bäste Vän, Komme vi så oförmärket på Sjelvva Naturens Väg, liksom
 uti Sjelvva Dehagens fotspår, til Visheten, til Styrkan, til den samma och fasta dyckes
 saligheten. Skulle då Naturen och Visheten icke vara nog mäktiga at uplyfta
 et Hjerta - - häft et Hjerta sådant som dit, hvilket kan hämta Ländom uti begge
 dessa Skolor, öfva utur begge dessa Källor - - at höja det öfver Tidens fördeof, öfver
 dyckans oförrätt, kort sagt öfver alla skapade motgångar, skapade af andre,
 icke förtjente af oss sjelfve? Låt oss vara, at vår egen Organisation gör oss
 mera lidande, mera kämpofulle vid andres oförande; så måste dock denna
 Sinnets Plåga, denna Sveda i vårt bröst, aldrig få bli på hos oss en vidande
 Nöjelse: ty den bliver då en Tyrann öfver oss, en affuren Fiende til Sälheten
 och lifvet, en skordare som vi hysse uti vår egen Darm. Vilkken har uti sin
 väg bliwit mer oförrättad än jag? Det har Du sjelf medgifvit; detta misföde
 har jag kiunt, då det mig drabbat; men en timmes oro har jag sedan utbytt
 mot Månadens och års oförda eller fulla glädje. Jag vil nu icke störa hvarken
 dit eller vrit dagn med uprepandet af de fula, låga, de så otacksamma Bemötanden,
 hvarmed man under en snart 40-årig Tjenstetid öfverhört mig; men har
 Du eller någon annan läst uti mit ansigte märken af den frätande Sorgen,
 af

af den hemliga Afunden, af det löniska Hatet: dessa Afgrundens Joffer och Slåg-
andar? Nej! et sent och glädt Arsigte har jag varit inför Slåg och Låg; mina
egna fel har jag ofta begråtit, men aldrig har jag hedrat Förtryckaren med
minsta Får, aldrig rifat honom minsta Skugga af et förolämpadt Hjerta.

Dock jag har varit äfven lycklig nog at kunna värdera mig sjelf. Visst,
Egen har jag funnit, at en rättvis Regering bordt löna en trogen Genst, och at
man icke borde lämna en gammal. Man utan Bröd; men så har jag ock med-
gifrit, at mina Fortjenster varit så beskuffade, at jag icke bordt fordra för hastiga
Besordningar eller för stora Belöningar. Man måste vara grumlaga uti
Pretentioner hos Vederbörande, äfven som hos Fruntimer: ty man avancerar
dymedelt på begge vägarne fästerast samt med ömsefides Silfredställe.
uti at fanning är detta en visshets Regel: ty lönas jag efter min fortjenst, så har
mig skedd rätt och jag bör vara nögd; lönas jag åter intet rättvisligen, så tager jag
mit Skadefärd uti andras Örmdömen och uti min egen Sygd. Har jag därjämte
Kunskaper, Smak, Känsla för Naturen och Vänskapen, och jag då ej skulle göra
Lyckan flat, så vare jag ock ingen Lycka värd.

Nej, min ädle John! vi skole räsönnera och Känna oss ifrån vår egen tid,
när det så behöfves. Du är icke allena, Du har en Vän, kanstec Svämme; gör
då dit vackra Hjerta al rättisa, belöna Dig sjelf och njut den Lyckan, som Du
är sjelf Herre at skapa och bibehålla. Af denna Lycka födes Glädjen, och Glädjen
föder et långt och fält lif. Detta förtjenar Du, detta önskar Dig af allt hjerta

Din

i Lif och Död tiggjuaft
Gjörwell.

Post-scriptum. Föga har Du tillförne fät ifrån min Bureau en rikhaltigare
Depêche. Hvad synes Dig om Kon. Fredrics och Grefve Jesfins Caracterer uti det
politiska Fragmentet? Dessa Portraiter äro sanna och mästerliga. Grefve Jesfins
Segor öfver Hofvet är et af de märkvärdigaste, fast ännu föga kända och
träden uti vår Historia. Om Grefve Jesfin skulle jag kunna mycket skrifu:
ty jag har künt honom icke allenast personligen, utan ock ganska nära.

Af de med Posten i dag ingångna Nyheter ber jag at få Politiska
Journalen fört tillbaka.

uti Hr Leonards idylle har jag understrukt alla de Ställen, som gjort
på mig det mästa intrycket, som mest behagat mig.

D. 8 Jan. 1793.

Bihang.

Siöhang.

Sedan min John hade varit hela Lögerdags aftonen d. 5 Jan. hos mig, och tillbragt
Trettonde-dagen el. d. 6 följ. uti mit Alu, samt jag om Måndagen skrifvit det här förestående
Förtvendes-Brefvet, hörde jag ej af honom hela Veckan, hvilket jag ansåg för en Tecken af
Sjukdom. Min Enfiännare vandraade förder skull til honom Söndags morgonen d. 13 Jan.
som återbar mig det väntade Svaret, eller at min Vän i flere dagar varit illa mäsande,
men förbudit sin Vändinna, ogttat des enträgna begäran, låta mig det veta, för at icke
oroa mig; men vore nu något bättre. Om eftermiddagen skyndade jag mig til min John,
och var hos honom ifrån kl. 4 til kl. 9, under hvilken Sammanvaro idel Jamning rüdde
uti vårt Tal, idel lycksalighet uti våra Känslor, öga, mun och hjerta åtrijets ej onyame,
utan örat tyfides därjämte genom det sköna spelet af Mansell Karins Ständ på Fort-
pians, under det vår Förr litet öjnades. Följ. Morgonen, Måndagen d. 14 Jan. fette jag nedan,
läsande ~~min~~ Pille &:

Tack för gårdagen, Näse, älskade Sarbror! Skulle något verka til min Kärlas fördel,
så var det väl denna förtfatta riktning af allt hvad mit Hjerta kunde önska sig;
då själen lycksaligast, misste ju kroppens obehagliga Känslor förfinna. Och så
gjorde jag mig denna fölla dagen til nytta; mina Känslor högd hade nog tillfälle
at prövas, til och med sedan Söta Sarbror var bortgången. Ack! låt bara den
vackra årstiden skinna fram; Naturen skal följna sig öfver oss, och vi öfver
Naturen & — le plus petit hermitage du desert le plus écarté, une fontaine, un
bosquet, un gazon, un champ suffisant pour la subsistance, est préférable aux
magnifiques Palais, dans lesquels on est étranger; l'on est homme dans l'un, l'on
y est libre. Quel rôle joue-t-on dans les autres?

Nous nous verrons ce soir — je vous embrasse par avance. Comptes que
vous n'aurez jamais d'amis plus sincères que moi, qui suis sans déguisement
votre John **).

*) Vilken skön tanke! Naturen, den kommande Våren personifieras, går öfver til
mötes, ömnar sit blomsterrika Sköte, och gläder sig öfver vår ankomst uti des fö
fälla dygd, medan vi med utsträckt armar omfamne henne och njute därunder
hjälfva ungdomens Känslor, Känslor af det nya lifvet uti hela Skapellen. Således
belone vi Naturen, och hon vår dyrkan: Hon lycksaligast, och vi lycksaligast.

***) Han kallar mig ej föllan för sin andre Fader, äfven som jag honom för
min andre Son. Tänkefäth, Kunskaper; Smak, Känslor, Nöjen, kort sagt: allt
här sammans stämt til en den ädlaste och beständigaste Vänskap öf emellan,
at inga utbryck äro för öf nog tillrückeliga, at utmärka våra ömsfides, våra
så omaste som dygdigast Förbindelser. Detta Band är knutet för lifstiden,
det brytes visserligen icke af den, som allt ifrån barjan af vår Dekant skap
visat sig sans deguisement. Ack! måtte många tusende lidana Band knytas!
så vore Himmelen på jorden, och Människors Hjertan en Gudarnes Boning.